

DE BOSBOUW EN DE EUROPESE ECONOMISCHE GEMEENSCHAP

[972.1]

door

S. J. HALBERTSMA
(Secretaris van het Bosschap)

Aangezien de Europese Economische Gemeenschap ook voor de bosbouw van belang is, zal in dit artikel het een en ander over de E.E.G. worden uiteengezet.

Op 1 januari 1958 is het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, gesloten tussen Nederland, België, Luxemburg, Duitsland, Frankrijk en Italië, in werking getreden. In het Verdrag is bepaald, dat de gemeenschappelijke markt gedurende een overgangsperiode van twaalf jaar geleidelijk tot stand zal worden gebracht. De overgangsperiode is verdeeld in drie étappes, elk van vier jaar, doch kan worden verlengd tot maximaal 15 jaren. Hierna zullen worden behandeld de onderwerpen die voor de bosbouw van belang zijn.

I. Douane Unie.

A. *Afschaffing van de douanerechten tussen de Lid-Staten (art. 12 e.v.).*

De tussen de Lid-Staten bestaande invoerrechten worden geleidelijk afgeschaft. Thans is de situatie zo, dat de invoer van ruw-rondhout, vierkant-behakt en van overlangs-bezaagd hout uit alle landen van de wereld in de Beneluxlanden vrij is. Er worden dus geen invoerrechten geheven. De andere E.E.G.-landen heffen nu evenwel verschillende invoerrechten op hout.

Daarentegen bestaat er wel een invoerbelasting in Nederland (omzetbelasting bij invoer) op hout van 5%. Deze invoerbelasting is dus iets anders dan invoerrecht. De invoerbelasting op ingevoerd hout is gelijk aan de omzetbelasting op inlands hout. Krachtens het G.A.T.T. (General Agreement on Tariffs and Trade) moeten omzetbelasting en invoerbelasting hetzelfde percentage bedragen; het inlandse hout en het buitenlandse hout worden dus gelijk belast.

B. *Vaststelling van het gemeenschappelijk douanetarief (art. 18 e.v.).*

De E.E.G.-landen zullen een gemeenschappelijk douanetarief vaststellen tegenover derde landen. De rechten van het gemeenschappelijk douanetarief zijn over het algemeen gelijk aan het rekenkundig gemiddelde van de rechten, die per 1 januari 1957 werden toegepast. Voor verschillende produkten zijn in het Verdrag van dit beginsel afwijkende regelingen vastgesteld. Zo zijn op een aantal lijsten produkten opgenomen, waarvoor het maximum percentage aan invoerrechten is genoemd of waarvoor de invoerrechten van het gemeenschappelijk douanetarief in onderlinge overeenstemming zijn vastgesteld.

Voor een aantal produkten, waaronder hout, voorkomende op lijst G zullen de rechten bij wege van onderhandelingen tussen de Lid-Staten worden vastgesteld (artikel 20). De onderhandelingen moeten voor het einde van het tweede jaar na de inwerkingtreding van het Verdrag, dus vóór 1 januari 1960 zijn begonnen en in beginsel vóór 1 januari 1962 zijn beëindigd.

Of een gemeenschappelijk buitentarief voor hout zal worden vastgesteld en zo ja, tot welk percentage, is nog niet uitgemaakt. De besprekingen hierover zijn echter wel begonnen. De Nederlandse Regering zal zeker trachten te bevorderen, dat dit buitentarief op nul zal worden vastgesteld, opdat hout zo goedkoop mogelijk in ons land kan worden verkregen. Rond 85% van het hout dat in Nederland wordt gebruikt wordt immers ingevoerd.

Indien het hout, geïmporteerd uit de landen buiten de E.E.G., met een zeker percentage zou worden belast, zo zou dit een steun kunnen zijn voor de prijs van het Nederlandse hout, doch een prijsstijging van het inlandse hout zou de concurrentiemogelijkheden van de houtvervangende produkten vergroten.

Bij de totstandkoming van de vrijhandelszone zou dit voordeel weer vervallen in verband met de aanzienlijke import uit de Scandinavische landen. Er moet worden opgemerkt, dat artikel 25 de mogelijkheid opent van tariefcontingenten tegen verlaagd recht of met vrijdom van recht in het kader van de E.E.G. De vaststelling van het zogenaamde buitentarief tegenover derde landen is dus krachtens het E.E.G.-Verdrag aan een termijn gebonden en staat los van de onderhandelingen over de vrijhandelszone.

II. Afschaffing van de kwantitatieve beperkingen tussen de Lid-Staten en gemeenschappelijke handelspolitiek.

In het Verdrag is bepaald dat de onderlinge invoercontingenten zullen worden geglobaliseerd en geleidelijk worden afgebroken (artikel 30 e.v.) en dat een gemeenschappelijke handelspolitiek ten opzichte van derde landen zal worden opgebouwd (artikel 110 e.v.).

III. Landbouw.

Ingevolge artikel 3 sub d van het Verdrag, omvat de activiteit van de gemeenschap het tot stand brengen van een gemeenschappelijk beleid op het gebied van de landbouw. De gemeenschappelijke markt omvat mede de landbouw en de handel in landbouwprodukten. Onder landbouwprodukten worden — volgens artikel 38 lid 1 — verstaan de voortbrengselen van de bodem, veeteelt en visserij alsmede de produkten in eerste graad van bewerking, die met de genoemde voortbrengselen rechtstreeks verband houden. Dit geldt dus ook voor de bosbouw.

Ten aanzien van de landbouw en de landbouwprodukten in engere zin zijn echter afzonderlijke artikelen van toepassing (artikel 39 e.v.), die zijn ingegeven door de wens, de totstandkoming van een gemeenschappelijk landbouwbeleid ten aanzien van bepaalde produkten, zeer geleidelijk, en met de mogelijkheid van toepassing van veiligheidsmaatregelen, te doen verlopen. De produkten, die vallen onder de landbouw-

bepalingen, zijn vermeld op lijst II van het Verdrag. Hierbij is hout niet genoemd. De artikelen 39 e.v. zijn dus niet op de bosbouw en het hout van toepassing.

Binnen twee jaar na de inwerkingtreding van het E.E.G.-Verdrag, dus vóór 1 januari 1960, besluit de Raad van Ministers evenwel met gekwalificeerde meerderheid van stemmen, op voorstel van de Europese Commissie, welke produkten eventueel aan lijst II moeten worden toegevoegd (artikel 38, lid 3).

Hout zou dus aan de lijst van landbouwprodukten kunnen worden toegevoegd; het gevolg hiervan zou zijn dat de artikelen 39 t/m 46 ook op hout van toepassing zouden worden. De houtproducenten van de 6 E.E.G.-landen staan op het standpunt dat hout niet op lijst II dient te worden opgenomen. Ook de Nederlandse Regering en de houthandel zijn dit standpunt toegedaan.

De houtproducenten vrezen, dat de bosbouw te gemakkelijk het sluitstuk van de gemeenschappelijke landbouwpolitiek zou kunnen worden, indien hout als landbouwprodukt zou worden beschouwd. Bovendien voelt men niet voor een gebonden prijspolitiek en acht men een vrije in- en uitvoer van hout in de 6 landen gewenst. Bij het opstellen van een gemeenschappelijk bosbouwbeleid is de Commissie dus niet gebonden aan de regels van artikel 39 e.v.

IV. Mededinging.

Het hoofdstuk betreffende de mededinging (artikel 85 e.v.) geldt ook voor de bosbouw en het hout. Behoudens de afwijkingen, waarin het Verdrag voorziet, zijn steunmaatregelen van de Staten (artikel 92 e.v.), die de concurrentie vervalsen, onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt. Het geven van voorlichting en onderwijs zijn zeker niet tot steunmaatregelen in deze zin te rekenen.

De bepalingen betreffende de mededinging zijn nog niet van toepassing op de landbouwprodukten in engere zin (artikel 42). Daar zal de concurrentieverhouding wellicht zijn oplossing vinden in het gemeenschappelijk landbouwbeleid.

V. Sociale bepalingen (artikel 117 e.v.)

Het E.E.G.-Verdrag bevat een aantal bepalingen op sociaal terrein. Op dit gebied zijn voor de bosbouw geen bijzondere moeilijkheden te verwachten.

VI. De instellingen van de Gemeenschap.

A. De Vergadering.

De Vergadering, bestaande uit vertegenwoordigers van de volkeren van de Staten, die in de Gemeenschap zijn verenigd, oefent de haar door het Verdrag verleende bevoegdheden om te beraadslagen en te besluiten, alsmede om toezicht uit te oefenen, uit. De Vergadering bestaat uit afgevaardigden die de Parlementen uit hun midden aanwijzen volgens de door iedere Lid-Staat vastgestelde procedure.

Het aantal afgevaardigden is als volgt vastgesteld: België 14; Duitsland 36; Frankrijk 36; Italië 36; Luxemburg 6 en Nederland 14.

B. De Raad.

De Raad bestaat uit vertegenwoordigers van de Lid-Staten. Iedere regering vaardigt een van haar leden af. Voor zover in het Verdrag niet anders is bepaald, neemt de Raad zijn besluiten met volstreekte meerderheid van stemmen van zijn leden. Voor de besluiten van de Raad, waarvoor een gekwalificeerde meerderheid is vereist, worden stemmen der leden als volgt gewogen : België 2 ; Duitsland 4 ; Frankrijk 4 ; Italië 4 ; Luxemburg 1 en Nederland 2.

C. De Commissie.

De Commissie, die uit negen leden bestaat, ziet toe op de toepassing van het Verdrag, doet aanbevelingen en brengt adviezen uit.

D. Het Hof van Justitie.

Het Hof van Justitie verzekert de eerbiediging van het recht bij de uitlegging en de toepassing van het Verdrag en gaat de wettigheid na van de handelingen van de Raad en van de Commissie, voor zover het geen aanbevelingen of adviezen betreft. Te dien einde is het bevoegd uitspraak te doen inzake elk door een Lid-Staat, de Raad of de Commissie ingesteld beroep wegens onbevoegdheid, schending van wezenlijke vormvoorschriften, schending van het Verdrag of van enige uitvoeringsregeling daarvan, dan wel wegens misbruik van bevoegdheid.

Iedere natuurlijke of rechtspersoon kan onder dezelfde voorwaarden beroep instellen tegen de tot hem gerichte beschikkingen, alsmede tegen beschikkingen die, hoewel genomen in de vorm van een verordening of van een beschikking, gericht tot een andere persoon, hem rechtstreeks en individueel raken.

E. Economisch en Sociaal Comité.

Er is een Economisch en Sociaal Comité van raadgevende aard ingesteld (artikel 193). Dit bestaat uit vertegenwoordigers van alle sectoren van het economische en sociale leven, met name van de producenten, landbouwers, vervoerders, werknemers, handelaren en ambachtslieden, van de vrije beroepen en van het algemeen belang.

Na deze opsomming van de voornaamste bepalingen van het Verdrag aangaande de Europese Economische Gemeenschap zal worden uiteengezet op welke wijze deze moeilijke en complexe materie wordt behandeld. Het is namelijk een punt op zichzelf hoe men een deugdelijke en efficiënte coördinatie, zowel op nationaal als op internationaal niveau kan verkrijgen.

Bij de houtproducenten, de bosbouwers, doet zich een bijzondere moeilijkheid voor, omdat in alle 6 landen de Staat een van de grootste bosbezitters is. Degeen, die echter de Staatsbossen beheert, is meestal tegelijkertijd Directeur of Directeur-Generaal van het Boswezen, zodat deze functionaris weliswaar een bepaalde mening kan hebben als houtproducent, die gelijk is aan de mening van de andere houtproducenten, doch anderzijds als Hoofd van de Afdeling Boswezen en als vertegenwoordiger van de Minister een regeringsstandpunt moet verkondigen.

De particuliere bosbezitters staan in dit opzicht veel vrijer. Het afgelopen jaar heeft de Nederlandse Vereniging van Boseigenaren verschil-

lende malen contact gehad met de organisaties van de particuliere bosbouw van België, Luxemburg, Frankrijk, Duitsland en Italië. Deze organisaties hebben tezamen het zogenaamde „Comité Restreint” ingesteld, waarin voor de Nederlandse Vereniging van Boseigenaren zitting heeft de voorzitter, ir. J. W. Hudig, met als plaatsvervanger de secretaris, mr. J. W. Bax.

Dit „Comité Restreint” heeft belangrijk en nuttig coördinerend werk verricht. Het is immers van het grootste belang, dat de bouseigenaren van de 6 landen zoveel mogelijk een gelijkkluidend standpunt innemen ten aanzien van de fundamentele vraagstukken. Ook de arbeidersorganisaties van de 6 landen hebben een regelmatig contact tot stand gebracht.

De Directeuren-Generaal van het Boswezen van de 6 landen hebben de afgelopen maanden eveneens enige malen contact gehad. In ons land heeft men ook getracht de verschillende groeperingen samen te bundelen. Het Boschap heeft een „werkgroep integratie” ingesteld, waarin zitting hebben ir. F. W. Malsch (ir. A. Stoffels), ir. J. W. Hudig, mr. J. W. Bax, H. Kikkert en mr. S. J. Halbertsma.

In het verticale vlak, dat wil dus zeggen met de houthandel en de houtindustrie, heeft nog maar nauwelijks overleg plaats gevonden.

Na uitvoerig voor-overleg heeft de Europese Commissie te Brussel, veelal de „Commissie” genoemd, de Regeringen van de 6 landen uitgenodigd voor een bosbouwconferentie, die op 9, 10 en 11 juni 1959 te Brussel is gehouden.

De Regeringen hadden in hun delegaties, behalve de Directeur-Generaal van het Boswezen als leider van de delegatie, ook opgenomen vertegenwoordigers van het bosbouw-bedrijfsleven alsmede een vertegenwoordiger van het ministerie, dat het produkt hout behandelt (in Nederland het ministerie van Economische Zaken). De Nederlandse delegatie bestond uit de heren ir. A. Stoffels, dr. J. de Hoogh, ir. J. W. Hudig, dr. J. F. van Oosten Slingeland, mr. J. W. Bax, Jhr. mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan, mr. S. J. Halbertsma, mr. J. A. van Berkel (Economische Zaken) en mr. C. M. S. A. van Oeveren (Directie Internationale Organisatie van het Ministerie van Landbouw en Visserij).

Op de eerste dag werd de plenaire zitting 's morgens voorgezeten door dr. S. L. Mansholt, Vice-Voorzitter van de Commissie; diezelfde middag en de laatste dag trad de heer Rabot, Directeur-Generaal van de Sector Landbouw van de Europese Commissie als voorzitter op. Dr. Mansholt wees er in zijn openingswoord op, dat er bij de Commissie op was aangedrongen om een gedachtenwisseling te bevorderen en dat daarom de Commissie deze conferentie had belegd. Spreker realiseerde zich, dat de politiek, die men voert ten aanzien van het bos, gevolgen kan hebben voor de toekomstige stadia van het produkt; om deze reden namen ook vertegenwoordigers van het produkt hout aan de besprekingen deel.

Tenslotte vestigde dr. Mansholt er de aandacht op, dat overleg met de Directeuren-Generaal van de 6 landen had aangetoond dat de problemen het beste in drie rubrieken konden worden verdeeld. Hiervoor zouden 3 werkgroepen worden ingesteld: een voor bosbouw-politiek, een voor economische bosbouwproblemen en een voor het particuliere bos. Deze werkgroepen zouden naar één centraal punt moeten werken;

het ontwerpen van de grote lijnen van een toekomstig gemeenschappelijk bosbouwbeleid. Voor het ontwerpen en het voeren van een gemeenschappelijk of geharmoniseerd beleid achtte dr. Mansholt het niet noodzakelijk, dat de bosbouw en het hout onder werking van de artikelen 39 e.v. zouden worden gebracht.

De leiders van de delegaties gaven vervolgens een overzicht van de toestand, die in hun land bestaat ten aanzien van de bosbouw en gaven hun mening over de bosbouw in het verband van de E.E.G. weer.

Aan het slot van de eerste dag werden 3 werkgroepen ingesteld. De Nederlandse delegatie had zich verdeeld over die werkgroepen:

Werkgroep I. (Bosbouwpolitiek): dr. J. de Hoogh, Jhr. mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan en dr. J. F. van Oosten Slingeland. Werkgroep II. (Economische bosbouwproblemen): mr. J. A. van Berkel, mr. J. W. Bax en mr. C. M. S. A. van Oeveren. Werkgroep III. (Het particuliere bos): ir. A. Stoffels, ir. J. W. Hudig en mr. S. J. Halbertsma.

Alle werkgroepen, die als voorzitter en als vice-voorzitter de verschillende Directeuren-Generaal hadden, stelden resoluties op, die op de laatste dag weer werden samengevat in één slotresolutie. Niet alleen tijdens de vergaderingen van de werkgroepen, doch ook tussentijds werd door de deelnemers aan de conferentie veelvuldig van gedachten gewisseld.

In de 6 E.E.G.-landen is de toestand in zoverre gelijk, dat alle landen hout-importerend zijn; de eigen houtvoorziening kan de behoefte niet dekken.

Over het algemeen staan de bosbouwers op het standpunt — dit is wel duidelijk gebleken te Brussel — dat de Europese Commissie zich ook met de bosbouw dient bezig te houden en over een daartoe geëigend apparaat dient te beschikken; van Nederlandse zijde werd naar voren gebracht, dat dit de kosten van de Commissie niet zou mogen verhogen.

De bosbouw is nl. enerzijds nauw verbonden met de landbouw, waarvoor speciale regels in het Verdrag zijn opgenomen, doch het produkt dat de bosbouw voortbrengt, het hout, wordt beschouwd als een produkt, waarop — in afwijking van de landbouwprodukten van lijst II — de landbouwartikelen van het Verdrag niet van toepassing zijn.

Indien de Europese Commissie geen aandacht zou schenken aan de bosbouw — in welke vorm ook — vreest men dat de bosbouw niet die behandeling krijgt, die hem toekomt als onderdeel van een groter geheel.

Gaarne wil ik hier de woorden, die de leider van de Nederlandse delegatie, ir. A. Stoffels, op de conferentie heeft gesproken, aanhalen: „Deze conferentie zie ik als een oriënterende, waarbij de overeenstemmingen en de verschillen van de vraagstukken in de 6 landen naar voren zullen komen en waaruit zou kunnen blijken welke onderdelen van ons vak zich in de eerste plaats voor een nauwere samenwerking lenen. Ik zou er zeer zeker voor willen waken op dit ogenblik te ver te willen gaan. Een beperking zou in mijn ogen nuttig zijn. We zouden datgene moeten ondernemen, dat in de nabije toekomst kans van slagen heeft. Uit het overleg, dat thans plaats zal hebben, hoop ik dat het voor de Commissie van de Gemeenschap duidelijk zal worden, welke weg zal kunnen worden gegaan.

Een bepaalde samenwerking zou erop gericht moeten zijn, dat bepaalde aangelegenheden in onderling overleg beter zouden kunnen geschieden.

En zij zouden dan vaak ook kostenbesparend zijn. Het is in het verleden wel voorgekomen dat bepaalde onderzoeken op bosbouwkundig gebied in verschillende landen gelijktijdig werden ondernomen. Hoeveel beter zouden na een voorafgaand overleg dergelijke onderzoeken kunnen worden ingekleed en er zouden ook kosten zijn bespaard."

Men moet inderdaad voorzichtig zijn en niet alles tegelijk willen aanpakken. Men zal ook geen dubbel werk moeten verrichten. De F.A.O. beschikt over vele gegevens van de verschillende landen, terwijl ook op ander gebied internationale samenwerking bestaat, bijvoorbeeld op het gebied van het bosbouwkundig onderzoek. De Europese Economische Gemeenschap is echter een orgaan met supra-nationale bevoegdheden, wat een wezenlijk verschil is met de F.A.O. Uiteindelijk moet de Europese Gemeenschap van nut zijn en kostenbesparend werken.

Voorzichtigheid en waakzaamheid zijn geboden. De situatie in de 6 E.E.G.-landen is lang niet gelijk, zodat wij ons wel heel duidelijk voor ogen moeten stellen, waarheen een gemeenschappelijk bosbouwbeleid, waarover te Brussel is gesproken, zal leiden. Wat voor het ene land een voordeel kan zijn, kan voor een ander land een nadeel betekenen. Men kan de problemen, die zich rondom de E.E.G. voordoen, ook niet alleen bezien vanuit de specifieke sector, waarvan men de belangen behartigt. Zowel van de Departementen als van het georganiseerde bedrijfsleven wordt veel studie en overleg geëist.

De resoluties, die te Brussel door de conferentie zijn aanvaard en aan de Europese Commissie zijn overgelegd, zullen ook op nationaal niveau kritisch moeten worden bestudeerd. Deze resoluties zullen later worden gepubliceerd, wanneer over de definitieve tekst wordt beschikt.

REFERAAT

Stations écologiques et productions ligneuses. J. Pardé. Bull. S.R.F. Belg 65 (12), 1958 (717—726). [547]

De vraag op welke wijze de productie van houtopstanden afhankelijk is van de groeiplaats is één van de belangrijkste in de bosbouw. De nog vrij kort geleden verschenen studie van Dagnelie (Bull. S.R.F. Belg. 1957) over de betrekking van de productie van beukenbossen en de plantensociologische indeling van de grond is van grote betekenis. Deze onderzoeker heeft zijn proefnemingen gegrond op hoogtemetingen en op vergelijking met de opbrengsttabellen van Wiedemann. Aangezien op het terrein van de proefvlakten slechts hoogtemetingen zijn gedaan, kunnen de resultaten wel een indruk geven van de orde van grootte van de verschillende groeiplaatsomstandigheden. Wanneer men dit daarna met behulp van de tabellen van Wiedemann gaat omrekenen op inhoudsgegevens, doet zich de vraag voor of de genoemde tabellen ter plaatse bruikbaar zijn. Schober en Magin hebben eens de duitse en de engelse opbrengsttabellen vergeleken voor de fijnspar. Hiernaast kan men voor deze houtsoort ook nog de belgische tabellen van Wauthoz stellen. De verschillen zijn zeer groot. Voor de enkele gevallen zijn daarom slechts plaatselijke tabellen betrouwbaar.

Wanneer plaatselijke opbrengsttabellen bestaan, dan ontmoet een onderzoek van de productie van houtopstanden in vergelijking tot de groeiplaats geen moeilijkheden. Is dit niet het geval of zijn de opstanden duidelijk gemengd of ongelijkjarig of komen zij voort uit gecombineerd bos (bos en hakhout), dan zal men aan een nauwkeurig onderzoek niet kunnen ontkomen. Het belangrijkste is de totale productie.

Het zou zin hebben tenminste in West-Europa de methodiek van dergelijke onderzoeken te normaliseren.

A. S.